

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

Προσωρινή έκδοση

P8_TA-PROV(2016)0049

Νησιωτικότητα

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με την ειδική κατάσταση των νησιών (2015/3014(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 174 και 175 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό αριθ. (ΕΕ) 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό αριθ. (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό αριθ. (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου,
- έχοντας υπόψη την έκτη έκθεση της Επιτροπής για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή (COM(2014)0473),
- έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νησιά» (1229/2011),

- έχοντας υπόψη την ερώτηση προς την Επιτροπή σχετικά με τη νησιωτικότητα (O-000013 – B8-0106/2016),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 128 παράγραφος 5 και το άρθρο 123 παράγραφος 2 του Κανονισμού,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά που ορίζονται ως περιφέρειες NUTS επιπέδου 2 και 3, έχουν κοινά και μόνιμα ειδικά χαρακτηριστικά που τα διαφοροποιούν σαφώς από τις ηπειρωτικές περιφέρειες·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 174 ΣΛΕΕ αναγνωρίζει τα μόνιμα μειονεκτήματα που οφείλονται στη φυσική και γεωγραφική θέση, τα οποία συνιστούν την ειδική κατάσταση των νησιών·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών και πολυκεντρικής και αρμονικής ανάπτυξης αποτελούν τους κύριους στόχους της πολιτικής για τη συνοχή, σε στενή σύνδεση με την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει δραματικά στους εθνικούς και περιφερειακούς προϋπολογισμούς πολλών κρατών μελών περιορίζοντας τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης σε πολλούς τομείς και επιφέροντας μία πτώση κατά 20 % των δημόσιων επενδύσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως επισημαίνεται και στην έκτη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, ο αντίκτυπος της κρίσης έχει πλήξει σοβαρά τις δυνατότητες ανάπτυξης πολλών μειονεκτουσών περιφερειών, συμπεριλαμβανομένων των νήσων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικονομική κρίση έχει αντιστρέψει τη μακροπρόθεσμη τάση σύγκλισης του ΑΕγχΠ και των ποσοστών ανεργίας σε ολόκληρη την ΕΕ, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η φτώχεια, να επιδεινώνεται ο κοινωνικός αποκλεισμός και να παρακωλύεται η επίτευξη του μακροπρόθεσμου στόχου της Ένωσης για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά της ΕΕ είναι περιφερειακές περιοχές που σε ορισμένες περιπτώσεις βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη, όπως η παγκοσμιοποίηση, οι δημογραφικές προκλήσεις, η κλιματική αλλαγή, η προμήθεια ενέργειας και, ιδιαίτερα, για τις νότιες περιοχές, η έκθεση σε αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ευρωπαϊκά νησιά συμβάλλουν στην πολυμορφία της Ένωσης τόσο από περιβαλλοντικής άποψης (λόγω ειδικών οικοτόπων και βιοτόπων ενδημικών ειδών) και πολιτιστικής άποψης (αρχιτεκτονική κληρονομιά, τοποθεσίες, τοπία, γεωργικά και μη γεωργικά χαρακτηριστικά και γεωγραφικές ταυτότητες)·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ευρωπαϊκά νησιά μπορούν να συμβάλει στην ενίσχυση της αειφόρου ανάπτυξης στην Ένωση, δεδομένου του σημαντικού ρόλου τους για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που οφείλονται σε ειδική έκθεση σε ρεύματα ανέμου, σε θαλάσσια κύματα και ηλιακό φως·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσβασιμότητα στις περιφέρειες και οι συνδέσεις με τα νησιά αποτελούν βασικούς παράγοντες που καθιστούν τα νησιά πιο ελκυστικά για

ειδικευμένους εργαζομένους και επιχειρήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει ανάγκη προσέλκυσης επενδύσεων, δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης και μείωσης του κόστους των θαλάσσιων και αεροπορικών ναύλων για τη μεταφορά ατόμων και αγαθών, σύμφωνα με την αρχή της εδαφικής συνέχειας, ενώ πρέπει να καταβληθούν επίσης προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών και της ρύπανσης που προξενούν οι θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές·

- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικό στοιχείο των τοπικών νησιωτικών οικονομιών αποτελούν η γεωργία, η κτηνοτροφία και η αλιεία, τα προϊόντα των οποίων συνιστούν πηγή εφοδιασμού για σημαντικό τμήμα της βιομηχανίας μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω τομείς πλήττονται από την έλλειψη προσβασιμότητας, ιδίως για τις ΜΜΕ, από χαμηλό επίπεδο διαφοροποίησης προϊόντος, και από τις κλιματικές συνθήκες·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εντατικός τουρισμός συνιστά για τα περισσότερα νησιά σημαντικό τμήμα της τοπικής τους οικονομίας αλλά συχνά τείνει να επικεντρώνεται μόνο σε ορισμένες περιόδους του έτους, η δε έλλειψη κατάλληλων σχεδίων τουριστικών επισκέψεων εκτός της τουριστικής περιόδου ενδέχεται να συνεπάγεται κινδύνους για την περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών·
1. παρέχει κίνητρα στην Επιτροπή ώστε, με αναφορά στο άρθρο 174 ΣΛΕΕ, να δώσει έναν σαφή ορισμό της μορφής των γεωγραφικών, δημογραφικών και εκ της φυσικής θέσεως μόνιμων μειονεκτημάτων που μπορεί να πλήττουν τις νησιωτικές περιφέρειες·
 2. καλεί την Επιτροπή να αναφέρει με ποιον τρόπο προτίθεται να εφαρμόσει το άρθρο 174 ΣΛΕΕ σχετικά με τα μόνιμα μειονεκτήματα των νησιωτικών περιφερειών που δυσχεραίνουν τη φυσική τους ανάπτυξη και παρακωλύουν την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής·
 3. αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα της παροχής στήριξης για να αντιμετωπισθεί η σημαντική τάση συρρίκνωσης του πληθυσμού σε νησιωτικές περιοχές· υπενθυμίζει ότι στα νησιά, λόγω του μικρού τους μεγέθους και της μεγάλης απόστασής τους από τις ακτές της ηπειρωτικής Ευρώπης, ορισμένα μειονεκτήματα αντιμετωπίζονται πιο δύσκολα·
 4. ζητεί από την Επιτροπή να εκπονήσει μία εις βάθος μελέτη/ανάλυση σχετικά με τα επιπλέον έξοδα που συνεπάγεται η ζωή σε νησιωτικές περιοχές, σε ό, τι αφορά το σύστημα μεταφορών για πρόσωπα και εμπορεύματα, τον ενεργειακό εφοδιασμό και την πρόσβαση σε αγορές, ιδίως για τις ΜΜΕ·
 5. είναι της γνώμης ότι ο ορισμός και η κατηγοριοποίηση των νησιών πρέπει να γίνεται με κατάλληλο τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι διαφορές και οι ιδιαιτερότητές τους, αλλά επίσης και η ειδική τους κατάσταση· καλεί την Επιτροπή, με βάση το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, το οποίο αναγνωρίζει την κατάσταση των νησιωτικών περιοχών, να δημιουργήσει μια ομοιογενή ομάδα αποτελούμενη από όλες τις νησιωτικές περιοχές· καλεί, επιπλέον, την Επιτροπή να λάβει υπόψη, εκτός από το ΑΕΠ, και άλλους στατιστικούς δείκτες που να αντικατοπτρίζουν την οικονομική και κοινωνική τρωτότητα ως αποτέλεσμα των φυσικών μόνιμων μειονεκτημάτων·
 6. υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την οδηγία του Συμβουλίου αριθ. 2006/112/ΕΚ, έχουν χορηγηθεί σε ορισμένα ευρωπαϊκά νησιά ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις ως

αντιστάθμισμα στα μόνιμα φυσικά-γεωγραφικά και δημογραφικά τους μειονεκτήματα· τονίζει τη σημασία που έχουν οι εν λόγω ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις για τις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες, και ζητεί οι ρυθμίσεις αυτές να συνεχίσουν να υφίστανται, ιδίως σε εκείνα τα κράτη μέλη που υπάγονται σε προγράμματα οικονομικής προσαρμογής·

7. υπενθυμίζει ειδικότερα την ανάγκη για καλύτερες συνδέσεις μέσω θαλάσσιων οδών, για βελτιωμένη πρόσβαση σε λιμένες και καλύτερες υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών· θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους κόμβους μεταφορών, στις διατροφικές μεταφορές και στη βιώσιμη κινητικότητα· τονίζει επίσης την ανάγκη να παρασχεθεί στήριξη στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών αφενός μέσω της προώθησης της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας αυτών των περιφερειών που βρίσκονται μακριά από τα μεγάλα διοικητικά και οικονομικά κέντρα και δεν επωφελούνται από ευκολία πρόσβασης σε μεταφορικές γραμμές και, αφετέρου, μέσω της ενίσχυσης της τοπικής παραγωγής για τις τοπικές αγορές·
8. τονίζει ότι οι ψηφιακές δυνατότητες συνιστούν μέσο ζωτικής σημασίας για την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που συνδέονται με τη συνδεσιμότητα των νησιωτικών περιοχών· υπογραμμίζει ότι οι επενδύσεις στον τομέα των υποδομών είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση ευρυζωνικής πρόσβασης στα νησιά και της πλήρους συμμετοχής των νησιωτικών περιοχών στην ενιαία ψηφιακή αγορά·
9. υπενθυμίζει ότι σε πολλά νησιά της Μεσογείου καταφθάνουν τεράστιοι αριθμοί μεταναστών και οι τοπικές διοικήσεις των νησιών αυτών καλούνται να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση· υπογραμμίζει ότι είναι ανάγκη να υπάρξει ολιστική προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ που θα πρέπει να περιλαμβάνει αφενός στήριξη από την ίδια την ΕΕ και αφετέρου μια κοινή προσπάθεια από όλα τα κράτη μέλη·
10. υπογραμμίζει τη σημασία να παρέχεται εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και, εφόσον απαιτηθεί, κάνοντας μεγαλύτερη χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης· υπενθυμίζει ότι τα νησιά αντιμετωπίζουν επίσης σοβαρές επιπτώσεις λόγω της αλλαγής του κλίματος, με ιδιαίτερα σοβαρές συνέπειες, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης των περιπτώσεων φυσικής καταστροφής·
11. τονίζει ότι, ενώ τα νησιά αντιμετωπίζουν περιορισμούς, επωφελούνται επίσης από ένα εδαφικό δυναμικό, το οποίο θα πρέπει να αξιοποιείται ως ευκαιρία για ανάπτυξη, οικονομική μεγέθυνση και δημιουργία θέσεων εργασίας· τονίζει τη σημασία που έχουν οι πολιτικές χαμηλής φορολογίας και μείωσης της γραφειοκρατίας ως σημαντικά κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων· αναφέρει, στο πλαίσιο αυτό, την ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού σε συνδυασμό με τον εποχιακό τουρισμό, επικεντρώνοντας την προσοχή στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και συγκεκριμένων βιοτεχνικών και παραδοσιακών οικονομικών δραστηριοτήτων μικρής κλίμακας· τονίζει επίσης το τεράστιο δυναμικό που προκύπτει από την ωκεάνια, την αιολική και την ηλιακή ενέργεια, καθώς και το δυναμικό των νησιών να αποτελέσουν σημαντικές πηγές εναλλακτικής ενέργειας, να καθίστανται, στα πλαίσια του δυνατού, ενεργειακά αυτόνομα και, πάνω από όλα, να εξασφαλίζουν φθηνότερο ενεργειακό εφοδιασμό για τους κατοίκους τους·
12. τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σπουδαιότητα του να αξιοποιούνται όλες οι πιθανές συνέργειες μεταξύ των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων και άλλων

ενωσιακών μέσων προκειμένου να αντισταθμίζονται τα μειονεκτήματα των νησιωτικών περιοχών και να ενισχύεται η θέση τους όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη·

13. καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει ένα «στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τα νησιά» με προοπτική τη διασύνδεση των μέσων που θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό εδαφικό αντίκτυπο·
14. καλεί τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στις αναπτυξιακές στρατηγικές για τα νησιά με βάση μια κάθετη προσέγγιση που προϋποθέτει συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, στην προοπτική της εξασφάλισης βιώσιμης ανάπτυξης για τα νησιά της ΕΕ·
15. προτείνει στην Επιτροπή να καθιερώσει ένα «γραφείο για τα νησιά» το οποίο να συνδέεται με τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής και Πολεοδομικής Πολιτικής (ΓΔ REGIO) και να επανδρωθεί με μικρή ομάδα υπαλλήλων με συγκεκριμένο καθήκον να συντονίζει και να εξετάζει αναλυτικά τα θέματα που αφορούν τις νησιωτικές περιοχές·
16. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει ανακοίνωση που θα περιέχει «θεματολόγιο για τις νησιωτικές περιοχές της ΕΕ» και, στη συνέχεια, μια Λευκή Βίβλο για την εξέταση και παρακολούθηση των νησιών, βασιζόμενο σε βέλτιστες πρακτικές και με τη συμμετοχή των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών, καθώς και άλλων συναφών παραγόντων, περιλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών·
17. καλεί την Επιτροπή να προτείνει τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Έτους Νήσων και Ορέων·
18. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη της την ειδική κατάσταση των νήσων κατά την εκπόνηση της προτάσεως για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο·
19. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στα κράτη μέλη.